

Bitki Yetiřtirmenin Çevreci Yolu: Organik Tarım

Evde, okulda, pazarda ya da marketlerde pek çok kez organik tarımdan bahsedildiğini duymuş, organik tarım ürünlerini görmüşsünüzdür. Nedir bu organik tarım, geleneksel tarımdan farkı ne, hangi amaçla yapılıyor ve yararları neler? Gelin, organik tarım hakkındaki bu soruların ve daha fazlasının yanıtını birlikte keşfedelim.

Organik tarım, doğal çevreye ve insan sağlığına zarar verebilecek çeşitli kimyasalları kullanmadan gerçekleştirilen tarımsal üretimdir. Ancak bu zararlara yol açmayan her tarımsal üretime organik tarım diyemiyoruz. Çünkü yapılan üretimin organik tarım olarak nitelendirilebilmesi için tüm sürecin belli kurallara göre yürütülmesi ve sürekli kontrollerden geçmesi gerekir. Kontroller sonucunda koşulları sağladığı onaylanan ürünler, organik tarım sertifikasını alabilir ve logosunu üzerinde taşıyabilir. Ayrıca biyolojik ya da ekolojik ürün olarak da adlandırılabilirler.

Ülkemizde bu etiketi gördüğünüz ürünler onaylanmış organik tarım ürünleridir.

Organik tarım dünyamız için önemli çünkü canlılık ve sağlıklı bir çevre sıkı sıkıya ilişkilidir.

Sağlıklı çevrenin en önemli bileşenlerinden olan su ile toprağın kalitesini korumak ve toprak verimliliğini artırmak, organik tarımın öncelikli amaçlarındandır. Aynı zamanda organik tarımın koşullarına uygun üretim yapıldığında genellikle enerji tasarrufu sağlanır. Enerji tasarrufu da doğal çevreyi korumada oldukça önem taşır.

Organik tarımda tek tip ürün yetiştirmek yerine çeşitliliğe önem verilir. Böylece biyolojik çeşitliliği, yani bir ortamda bulunan canlı çeşitliliğini artırmak amaçlanır. Hem de çeşitlilik sayesinde topraktan sürekli aynı besinler alınmamış olur. Çünkü her bitkinin gereksinim duyduğu besin farklıdır. Örneğin belli bir bölgede, azot gereksinimi fazla olan tek çeşit bitki yetiştirilirse bu durum topraktaki azotun ciddi derecede azalmasına neden olur.

Çiftçiler toprağın verimliliğini korumak için ekim nöbeti uygular. Ekim nöbeti, aynı tarım alanında belirli bitkilerin arka arkaya bir düzen içerisinde yetiştirilmesidir. Bu düzende bir bitkinin 3-4 yıldan fazla art arda yetiştirilmemesi gerekir.

Organik tarımda dikkat edilmesi gereken bazı noktalardan bahsedelim. Örneğin toprak. Organik ürünlerin yetiştirileceği toprağın yapısı ve bileşenleri yetiştirilecek ürün kadar önemlidir. Çünkü sadece ekilen tohumların kaliteli olması değil, toprağın özellikleri de bitkilerin yetişmesinde önemli rol oynuyor. Tabii tohumların da genetiği değiştirilmemiş tohumlar olması gerekli. Artık kimyasal ilaçlar kullanılsa da daha önce zararlı kimyasallarla işlenmiş topraklarda organik tarım gerçekleştirilmiyor. Çünkü toprak bu kimyasallarla kirlenmiş oluyor.

Anne, izlediğimiz belgeselde çiftçiler domates fidelerindeki böceklerle bir sprey püskürtüyorlardı. Yararlı bir şey mi? Öyleyse biz de yapalım!

Dikkat edilmesi gereken bir diğer noktaysa bahsettiğimiz kimyasallar. Üretime engel olabilecek parazit, böcek, yabani ot gibi zararlılarla mücadele etmek amacıyla kullanılan kimyasallara pestisit adı verilir ve oldukça zararlıdır. Peki, bu durumda sağlıklı ve verimli ürünler elde edebilmek için bitkileri zararlılardan nasıl koruyacağız? Neyse ki organik tarım yaparken bunun için kullanılan yöntemler de bulunuyor.

Hayır Utku, o gördüğün şey büyük olasılıkla bir pestisit. Biz, organik ürünler ürettiğimiz için onları kullanamayız.

Bazı zararlılarla beslenen avcı böcekler vardır. Örneğin uğur böcekleri; yaprak biti, beyazsinek gibi zararlıların avcısıdır. Bu zararlılarla mücadele etmek gerektiğinde bölgedeki uğur böceklerinin sayısının artırılması, tamamen doğal ve yetiştirdiğimiz bitkilere zarar vermeyecek bir yöntem.

Uğur böceği ve yaprak bitleri

Tarımda kimyasalların bir diğer kullanım alanı da gübrelerdir. Topraktaki besin değerini artırmak ve kısa sürede çok ürün elde etmek gibi amaçlarla gübrelerden yararlanılır. Doğal gübreler olduğu gibi çevreye zarar verebilecek kimyasallardan elde edilen gübreler de sıklıkla kullanılmaktadır. Organik tarımda zararlı kimyasallar yerine bitkisel ve hayvansal atıklar, yeşil gübreleme ve komposttan yararlanılır.

Yeşil gübreleme, toprağa besin kazandırmak amacıyla yetiştirilen bazı bitkilerin yeşilliğini kaybetmeden toprağa gömülmesidir. Bunlar; havadaki azotu kökleriyle tutarak toprağa kazandıran yonca, soya fasulyesi, bakla gibi bitkilerdir.

Kompost da topraktaki besini artırmak için uygulanır. Genellikle bitkisel artıklar kullanılsa da yumurta kabuğu gibi hayvansal, karton ya da kâğıt gibi endüstriyel atıklar da kompost yapımında kullanılır. Bunlar, nemli ve hava alan toprakta bekletilir, topraktaki ayrıştırıcı canlılar tarafından minerallerine kadar parçalanır. Böylece toprağa gereken besinler kazandırılmış olur ve toprak verimliliği artar.

Siz de bitkileriniz için kompost yapmak ister misiniz? Eylül sayımızdaki "Bitkilerle Bilim" kitapçığında bulunan kompost yapımından yararlanabilirsiniz.

Merve Çelik
Çizim: Nurdan Uykal